

PŘEHLED VÝZKUMŮ

51

Brno 2010

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis *Peer-reviewed journal*

Ročník 51
Volume 51

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Jiří Juchelka, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Bronzové artefakty nalezené v depotech na hradišti „Tabulová hora“
u Klentnice. Srov. studii A. Navrátila. Foto J. Špaček.
*A foto of bronze artifacts found in hoards in the hill fort „Tabulová
hora“ near Klentnice. See the study of A. Navrátil. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Adress

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

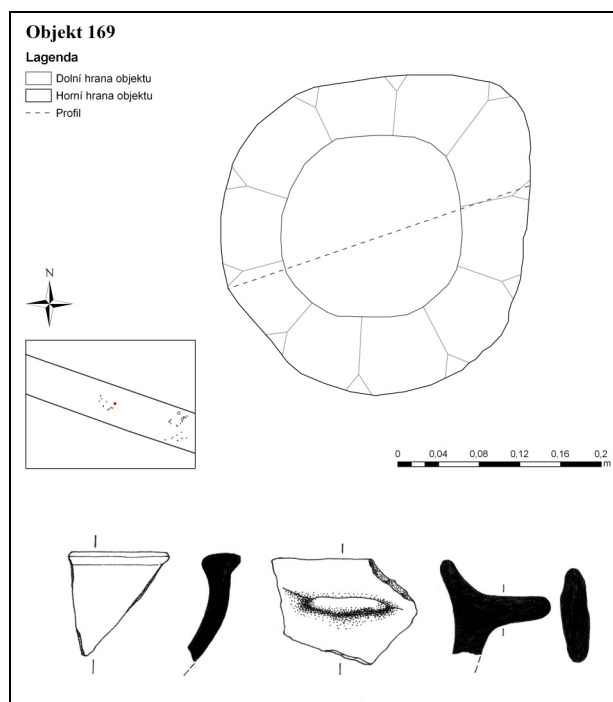
Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2010

Copyright ©2010 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 16. Pasohlávky. Objekt K169 s keramikou.
Abb. 16. Pasohlávky. Objekt K169 s keramikou.

dem Spätäneolithikum gefunden. Drei Befunde von ihnen gehören zur Glockenbecherkultur (Objekte K6, K7 und K169). Unter ihnen ist ein Skelettgrab vertreten (K6), in dem wurden vier Gefäße als Beigaben niedergelegt. Die bestatete Frau (sie lag auf der rechten Seite mit einer Orientierung von Süd-Nord) lag in Hocklage. Die Besiedlung durch Träger der GBK in der Gegend unterhalb der Pollauer Gebirge ist sehr intensiv, insgesamt sind hier 22 Fundstellen zu verzeichnen.

PRAVČICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Losky“ – Pravčice 2. KKK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během záchranných prací na archeologickém výzkumu na stavbě silnice R 49 Hulín–Fryšták pracovníci AC Olomouc prozkoumali 89 sídlištních objektů a větší část z vytyčených 70 čtverců, ve kterých byl objeven početný soubor nálezů většinou z období popelnicových polí (podrobněji viz kapitola Doba bronzová).

Mezi těmito objekty byla prozkoumána také sídlištní jáma, ve které se podařilo najít téměř celou nádobu kultury kulovitých amfor.

Pavčina Kalábková, Jaroslav Peška, Arkadiusz Tajer

Resumé

Pravčice (Bez. Kroměříž). Kugelamphorenkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

ROUSÍNŮV (OKR. VYŠKOV)

Rousínov – Autobusový terminál. Eneolit. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při budování nového autobusového terminálu v Rousínově bylo zachyceno při jihovýchodním okraji historického jádra města na levém břehu Habrovanského potoka, nedaleko jeho soutoku s Rakovcem v nadmořské výšce 234–238 m polykulturní sídliště. Na ZM ČR 1:10 000, list 24-41-24, se nachází mezi body 151:073, 144:079, 137:089, 138:090, 146:080, 15:085, 157:080 mm od Z:J s.č.

Mezi převážně latenským osídlením se nacházelo i pět sídlištních objektů (zásobní i běžné sídlištní jámy) rámcově datovaných do eneolitu. Obsahovaly běžný sídlištní inventář: keramiku, malakofaunu, mazanici, kameny, zvířecí kosti a parohy.

Klára Rybářová

Resumé

Rousínov (Bez. Vyškov). Busterminal. Äneolithikum. Siedlung. Rettungsgrabung.

ROUSÍNŮV (K. Ú. ROUSÍNOVEC, OKR. VYŠKOV)

„Přední lány“ – KNP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalita se nachází v katastru Rousínova v místní části Rousínovec v poloze Přední lány, na svahu severního výběžku Litenčické pahorkatiny pod vrcholem Urban (360 m). Dotčené pozemky leží u dálnice D1 – EXIT 216 – Rousínov v sousedství areálu firmy HET. Plocha výzkumu je na ZM ČR 1: 10 000 na listu číslo 24-43-04 ohraničena body A: 111 mm od Z s.č., 334 mm od J s.č.; B: 125 mm od Z s.č., 336 mm od J s.č.; C: 111 mm od Z s.č., 343 mm od J s.č.; D: 125 mm od Z s.č., 346 mm od J s.č.

Zkoumaná plocha se rozkládá v nadmořské výšce 260–266 m na svahu obráceném k SSZ. Ve vzdálenosti cca 400 m směrem východním protéká bezejmenný levostranný přítok Rakovce. Potok Rakovec je vzdálen přibližně 600 m severozápadně.

Podloží bylo na celé ploše výzkumu tvořeno žlutou sprašovou návějí se šterkopískovými oky. Ve spraši byly nahodile rozptýleny velké vápencové bloky i menší kameny.

Lokalita byla již v minulosti několikrát zkoumána. Poprvé v letech 1985–1986 v době výstavby dálnice D1. V místech mimoúrovňové křižovatky – dnešního EXITU 216 – prozkoumal ArÚ Brno část sídliště kultury nálevkovitých pohárů a kostrové hroby z pozdní doby kamenné (KŠK a KZP). V roce 2006 bylo při stavbě logistického centra HET zjištěno pokračování sídliště kultury nálevkovitých pohárů. Navíc bylo odkryto i sídliště kultury jordanovské – většinou se jednalo o zásobní jámy, ale byl nalezen a prozkoumán i unikátní kompletní půdorys žlabového domu.

Během výzkumu v roce 2009 bylo na ploše staveniště odkryto 22 sídlištních objektů patřících sídlišti KNP. Jednalo se o pokračování v minulosti zkoumané osady a současně o její severní okraj. Většinu zahluobených objektů tvořily vakovité zásobnice a větší patrně stavební jámy. V jamách bylo nalezeno velké množství keramiky – někdy i kompletní tvary – kamenných nástrojů a zvířecích kostí.

Blanka Mikulková

Resumé

Rousínov-Rousínovec (Bez. Vyškov). „Přední lány“. Äneolithikum. Trichterbecherkultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

SUCHÉ LAZCE (OKR. OPAVA)

„Na Panském“. KKA. Sídliště. Záchranný výzkum.

V září 2009 bylo v souvislosti s výstavbou kanalizace v polní trati „Na Panském“ na severním okraji k. ú. Suché Lazce narušeno několik objektů kultury kulovitých amfor (viz. kap. Neolit).

Tereza Krasnokutská

Resumé

Suché Lazce (Bez. Opava), „Na Panském“. Kugelamphoren Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

SUCHOHRDLY (OKR. ZNOJMO)

„Starý Zámek“. Výšinná poloha. Zjišťovací výzkum. Eneolit, epilengyel, radiokarbonová data, transformační procesy.

V roce 2009 byl dokončen zjišťovací výzkum výšinné opevněné lokality „Starý Zámek“ u Suchohrdel. Tento zjišťovací výzkum a jeho následné zpracování jsou součástí projektové části výzkumného záměru MSM0021622427 Ústavu archeologie a muzeologie FF MU, která se věnuje hlubšímu poznání mikrorégionu říčky Únanovky v zázemí dlouhodobého výzkumu v Těšeticích–Kyjovicích. Zjišťovacím výzkumem byla prozkoumána plocha o rozloze 125 m² v pásu čtverců orientovaných kolmo k dochovaným pozůstatkům hradby.

Během sezony 2009 byl dokončen výzkum řezu tělesem hradby a jeho destrukcí. V tělese hradby je viditelná pozice základů hradby a její rozval. Datování samotné fortifikace je ještě otázkou dalšího rozboru, na základě stratigrafie se ale zdá, že je posteneolitická. Také radiokarbonové datum získané ze vzorku uhlíku (vzorek 671) odebraného přímo ze základu hradby je velmi mladé 2780 ±20 BP po kalibraci 1000–892 př. n. l., spadá tedy na samotný počátek pozdní doby bronzové. Tato datace hradby by odpovídala původním závěrům výzkumu ze 60. let., a to i přesto, že tomu žádný datovatelný keramický materiál nenasvědčuje.

Žlábek s výraznou výplní uhlíků, který byl zachycen již v loňském roce v odkryté části plochy, který probíhá soustředně ke kamenné hradbě, mohl také sledovat původní hranu návrší. Z výplně žlábků nepocházely žádné artefakty, všechny dosud určené vzorky uhlíků náleží dubu (určení P. Kočár). Nekalibrované radiokarbonové datum z jednoho z odebraných vzorků má hodnotu 5150 ±30 BP (vzorek 328), po kalibraci 4001–3936 př. n. l., kdy můžeme uvažovat o datování do epilengyelu. Nálezy, které můžeme zařadit do tohoto období, se ve vrstvách našly.

Během výzkumu bylo získáno přibližně 18 tisíc keramických fragmentů, jejichž průměrná hmotnost zlomku (v rámci celého výzkumu) dosahuje 5 g. Takto nízká hmotnost zlomku je ve srovnání s běžným výzkumem sídlištních lokalit skutečně velmi nízká. Je dokonce nižší než průměrná hmotnost zlomků intruzí, která na polykulturním sídlišti v Roztokách dosahuje 9,8 g (Rulf 1997, 452, tab. 14). Tato skutečnost je sice částečně ovlivněna precizní metodikou výzkumu (veškeré výplně byly přesívány), ale i tak je zřejmé, že se v případě získaného materiálu jedná o velmi fragmentární soubory, následně přemístěné, které mají charakter terciárního odpadu. Tato skutečnost se bohužel týká všech kontextů charakteru vrstev. Vedle zlomků běžné keramické produkce byly získány i zlomky přeslenů, koleček a naběraček, broušená a štípaná industrie. Počty osteologického materiálu a nálezy mazanice jsou velmi sporné a dochovalost je velmi nízká. Bylo odebráno více než 800 vzorků (uhlíků, půdních vzorků a kamenné suroviny).

Kromě výzkumu hlavní plochy v prostoru valu byla zkušebně provedena i drobná sondáž o rozměrech 1×2 m na centrální plošině opevněné polohy, ve které však byly zjištěny pouze dvě vrstvy se smíšeným, ale velmi početným, materiálem.

Z celého výzkumu je z eneolitických kultur doložena přítomnost epilengyelu, bolerázkého stupně a nejednoznačná je přítomnost materiálu jevišovické kultury.

Klára Šabatová

Literatura

Rulf, J. 1997: Intruze keramiky. Příspěvek ke kritice pramenů. *Archeologické rozhledy* 49, 439–461.

Resumé

Suchohrdly, Bez. Znojmo. Burgwall. Probegrabung. Eneolithikum, Epilengyel. ¹⁴C–Daten. Transformationsprozesse.

Im Jahr 2009 wurde die Probegrabung der Burgwallanlage „Starý Zámek“ bei Suchohrdly beendet. Die Gesamtlage 125 m² wurde ausgegraben. Ein Schnitt durch einen Steinwall und seiner Destruktion ersichtete eine Wallbasis, die sich stratigraphisch jünger als Eneolithikum zeigt. Auch die ¹⁴C–Daten, die von Wallbasis kommt ist jung, 1000–892 v. Chr. nach der Kalibration. Diese Datierung entspricht den vormaligen Schlussfolgerungen der Ausgrabung von 60. Jahren, doch an den ergreifenden datierbaren Funden bei neuer Ausgrabung hat sich nicht erweisen.

Ein Gräbchen des urzeitlichen Alters mit Kohlenstoffe in der Füllung läuft parallel zum Kannte des Hanges.